

Виробнича функція**Розробка окремих планувальних та інженерно-конструктивних рішень**

1. Вміння аналізувати зміст технічної інформації по відношенню до видів окремих планувальних та інженерно-конструктивних рішень
2. Вміння розробляти типові планувальні та інженерно-конструктивні рішення

Принцип когнітивного розриву досліджувався як вітчизняними (Г. В. Барабанова, А. Романенко), так і зарубіжними науковцями (F. Sierra, K. Watamni, P. Ur, H. Kayi, V. Raptou, J. Harmer). Учені акцентують увагу на парній і груповій формах роботи, використанні лінгвістичних форм і функцій у комунікативний спосіб, проблемному типі завдань. Проаналізувавши роботи цих науковців, услід за І. Каменською, ми вважаємо, що він співвідноситься із теорією проблемної ситуації, яка досліджувалася Б. Ананьєвим та І. Лернером. Ми співвідносимо принцип когнітивного розриву із вербально-семантичним, лінгвокогнітивним і мотиваційним рівнями мовної особистості, які допомагають сформувати лексикон, інтелектуально-пізнавальний і прагматичний аспект індивіда людини. Ми вважаємо за доцільне розглядати проблемні завдання за принципом когнітивного розриву на змістово-оцінному та прагматичному рівні для розвитку критичного та технічного мислення студентів будівельних спеціальностей.

Отже, зважаючи на те, що у визначеннях ІЛК простежується тенденція до акцентування уваги на аналітико-синтетичній здатності здійснювати когнітивні дії, то формування лінгвістичної компетенції здійснюється на основі принципів комунікативно-когнітивного підходу: принцип когнітивного розриву, принцип автентичності, принцип врахування потреб. Адаптацію перелічених принципів необхідно здійснювати разом із використанням когнітивних стратегій умовиводу та метакогнітивних стратегій ідентифікації і називання проблеми, самоуправління, оцінки та самооцінки до умов формування англомовної лінгвістичної компетенції студентів будівельних спеціальностей з метою посилення когнітивно-інтелектуальної спрямованості навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Азимов Э. Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) / Э. Г. Азимов., А. Н. Щукин. – М. : Издательство ИКАР, 2009. – 448 с.
2. Биркун Л. В. Сучасні тенденції розуміння змісту іншомовної лінгвістичної компетенції / Л. В. Биркун, Н.М. Кузю // Нова педагогічна думка. – 2014. – № 1 (77). – С. 60–65.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 375с.
4. Каменська І. Б. Формування англомовної лінгвістичної компетенції в усному мовленні майбутніх менеджерів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Ірина Борисівна Каменська; Південноукраїнський нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – Ялта, 2010. – 236 с.
5. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность / Ю. Н. Караулов. – М. : Едиториал УРСС, 2002. – 264 с.
6. Мелкобродова Н. В. Особенности развития технических способностей инженера-строителя в процессе обучения в вузе / Н.В. Мелкобродова // Вестник ЧГПУ. – 2012. – № 5. – С. 72–80
7. Мощинська Н. В. Коммуникативно-когнитивный подход к процессу обучения иностранных аспирантов русскому языку как иностранному / Н.В. Мощинська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : iling-ran.ru/library/sborniki/for_lang/2009_17.pdf
8. Петрушенко О. О. Комунікативно-когнітивний підхід до формування культури англомовного професійного спілкування студентів економічних спеціальностей / О. О. Петрушенко, І. С. Делик [Електронний ресурс]. – Режим доступу : sworld.education/konfer32/189.pdf
9. Попова О. Когнітивно-комунікативний підхід до роботи над граматичними нормами української мови / О. Попова // Українська мова й література в школі. – 2012. – № 1. – С. 72–75.
10. Програма з англійської мови для професійного спілкування / Колектив авторів: Г. Е. Бакаєва, О. А. Борисенко. – К. : Ленвіт, 2005. – 119 с.
11. Романова С. М. Развитие критического мышления личности как проблема современной школы / С. М. Романова // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка і психологія. – 2009. – № 2. – С. 113–118
12. Чулкова Л. А. К проблеме обучения иностранному языку в неязыковых вузах / Л. А. Чулкова // Мовна освіта: шлях до євроінтеграції. Міжнародний форум. – К., 2005. – С. 235–237.

УДК 372.881.111.1

Васюк Л. М.

старший викладач КУП НАНУ

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНИХ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕКСТІВ

Стаття присвячена дослідженню особливостей перекладу юридичних англійських текстів.

Ключові слова: юридичний переклад, правова лінгвістика, канцелярський стиль.

Васюк Л. М. Особенности перевода юридических английских текстов. Статья посвящена исследованию особенностей перевода юридических английских текстов.

Ключевые слова: юридический перевод, правова лінгвістика, канцелярський стиль.

Vasyuk L. M. Translation particularities of English legal texts. The article is devoted to the research of the translation particularities of English legal texts.

Key words: legal translation, legal linguistics, office style.

Професія перекладача – одна з найдавніших, адже вже при перших контактах між людьми, що говорять різними мовами, виникала потреба в послугах так званого "тлумача".

В усі часи переклад сприяв становленню найбільш високого рівня розвитку цивілізації: в античності він сприяв наступності грецької і римських культур, в Середні століття поширенню християнства, в усі наступні століття взаємозбагаченню мистецтва, науки, літератури, матеріальної та побутової культури різних народів світу.

Але на території колишнього Радянського Союзу історично склалося особливе ставлення до вивчення іноземної мови як до чогось незрозумілого. Мову вивчали лише заможні люди, яких була меншість. Учителів не вистачало. Пізніше така можливість з'явилася в усіх. І головною причиною цього була пропаганда іноземним товаришам марксистсько-ленінських ідей.

У наш час мова набуває все більшого значення. Особливо це стосується технічної та юридичної мов і вміння перекладати відповідні тексти. Взаємозв'язок мови і права з давніх часів цікавить мовознавців і правознавців. Діалог цих наукових сфер, що розпочався в Німеччині ще на початку XIX століття, з того моменту все більш розширювався, підживлюючи новими суспільно значущими темами. Наприклад, в 70-х роках XX століття зміцненню співробітництва правознавства та лінгвістики значно сприяла вимога суспільства створити зрозумілу громадянам мову відомчих установ. У 80-х і 90-х роках обговорення нових формулювань законодавства, що забезпечують рівноправність чоловіків і жінок, проходило за участю лінгвістів. В останні роки одним з найважливіших чинників у розвитку цього діалогу є процес правової гармонізації в Європейському Союзі, а також розвиток торгівлі і нових засобів комунікацій, внаслідок чого, зокрема, зростає увага до питань міжмовної комунікації у сфері права.

Питаннями мови й права займається розділ науки, який у науковій літературі називають "legal linguistics" ("правова лінгвістика"). Сучасне розуміння правової лінгвістики значно розширилося, оскільки змінилися вимоги сучасної лінгвістики, що пройшла за ці роки довгий шлях розвитку. У зв'язку з цим змінилося співвідношення правознавства та мовознавства у вивченні мовних питань у правовій сфері.

Тому слід зазначити, що переклад юридичних текстів – це універсальний мовний засіб комунікації в будь-якому середовищі професіоналів. І як правило, саме англійською мовою оформлюють різну документацію для отримання робочої вакансії за кордоном, вступу до закордонного ВНЗ, для успішного проведення ділових операцій, отримання права на проживання в тій чи іншій державі. У цьому випадку аж ніяк не обійтися без послуг професійного перекладача, адже більшість текстів такого профілю містять у собі велику кількість юридичних термінів.

Переклад документації фізичних та юридичних осіб можна охарактеризувати як переклад текстів, які належать до галузі права і які використовуються для обміну юридичною інформацією між людьми, що говорять різними мовами. Оскільки право є предметною галуззю, пов'язаною з соціально-політичними і культурними особливостями країни, юридичний переклад є непростим завданням і вважається одним із найскладніших перевираженням (або перекодуванням) тексту в середовищі перекладачів тому, що для адекватної передачі юридичної інформації мова юридичного перекладу має бути особливо точною, ясною і достовірною.

Тексти юридичного характеру мають «клішовану» форму, і інформація, яка міститься в них, повинна оформлюватися раз і назавжди встановленим чином, згідно з суровими конвенціями. Однак було б помилково вважати, що для успішного перекладу достатньо досконало оволодіти термінологією та правилами оформлення подібного виду текстів. У дійсності виявляється, що необхідно ще й розбиратися в культурних особливостях носіїв мови, у специфічних конструкціях, які властиві лише їм.

Нагадаємо, що досить часто сприятливий результат переговорів, суперечок, міжнародних зустрічей – у руках саме перекладача, який здатний згладити певні негативні моменти або трохи різкі висловлювання комунікантів, і, навпаки, лише в його владі посилити неприязнь контактуючих сторін. Тут слід також згадати і про процес перекладу. Процес перекладу неминує розпадається на два моменти. Щоб перекласти, необхідно насамперед зрозуміти, усвідомити, проаналізувати, критично оцінити почуте. Далі потрібно знайти, обрати відповідні засоби перевираження тексту (слова, сполучення, граматичні форми) на ту мову, на яку перекладають.

У наш час перекладацька діяльність в усіх своїх різновидах набула небаченого раніше розмаху завдяки зростаючій інтенсивності міжнародних контактів, що дає нам підставу назвати XXI століття «століттям перекладу». Перекладаються різні типи текстів, які можуть відрізнятися як і мовною унікальністю, так і універсальним характером. Наприклад, переходячи до теми перекладу текстів юридичного характеру і документації фізичних та юридичних осіб, можна сказати, що характерною рисою такого виду текстів є переважання канцелярського стилю – велика кількість канцелярських кліше, деяка консервативність лексики, складний, громіздкий синтаксис, велика кількість модальних слів з розпорядчою семантикою ("має право", "зобов'язаний дотримуватися"), переважання дієслівних форм теперішнього часу. Завдання подібних текстів – повідомити реципієнту об'єктивну достовірну інформацію й (іноді) призначити певні дії. Тексти документів, як правило, переводяться за готової моделі, оскільки при перекладі переважають однозначні еквіваленти та трансформації.

Юридичний переклад не дарма вважається одним з найбільш складних видів перекладу. Багато в чому це обумовлено тим, що при перекладі юридичних текстів як з російської мови на іноземну, так і навпаки, звичайних навичок перекладача недостатньо. Юридичний переклад не може бути здійснений коректно без

використання спеціальних пізнань у відповідній галузі права, без знання специфіки конкретного виду правовідносин. Необхідно орієнтуватися в чинному законодавстві, а також володіти спеціальною лексикою і знати про особливості використання іноземної юридичної термінології в конкретному контексті. Юридичний переклад завжди пов'язаний з певними труднощами – зокрема, неможливо перевести нормативний акт, договір чи інші документи, не розбираючись в тонкощах використання англійської юридичної термінології.

І тут фахівці стикаються з особливим стилем, який характеризується довгими багатоскладовими реченнями, громіздкими зворотами, специфічними формулюваннями і конструкціями, на основі яких побудована велика кількість документів.

Особливостями цього стилю є:

1. Вживання юридичних термінів, які співпадають зі словами існуючої мови: possession (володіння), item (річ, предмет).

2. Вживання неозначених виразів (public interest – інтереси громадськості);

3. Вживання архаїзмів, формальної лексики, яка вважається застарілою і дуже рідко вживається в повсякденному спілкуванні:

hereinafter – далі за текстом, в подальшому;

aforesaid – раніше згаданий.

4. Вживання складних заплутаних синтаксичних конструкцій і складнопідрядних речень, що містять велику кількість зворотів, доповнюють або характеризують первісне ствердження:

For the authority of these maxims rests entirely upon general reception and usage; and the only method of proving, that this or that maxim is a rule of the common law, is by showing that it hath been always the custom to observe it.

5. Часте вживання таких модальних дієслів, як shall, will:

He shall be removed from the office as a justice of the peace in accordance with section 6 of this Act.

6. Велика кількість пасивних конструкцій:

It may be true that such parts of the common law are based upon, or (are) consistent with, ideas and values.

7. Використання слів і виразів, які не несуть ніякого змістовного навантаження в звичайному, повсякденному розумінні. Але в юридичній термінології вони мають конкретне значення, наприклад:

nemo dat (nemo dat quod non habet) – не може дати те, чого не має (принцип, згідно з яким ніхто не може передати або продати те, права власності на що він не має в своєму розпорядженні);

replevin – позов про повернення володіння рухомістю, виндикаційний позов.

8. Використання слів і виразів, які крім звичайного, повсякденного сенсу, мають ще й особливе юридичне значення, зокрема:

nuisance (tort of nuisance) – делікт, заснований на порушеному праві особи спокійно володіти власністю;

consideration (valuable consideration) – зустрічне задоволення; один з необхідних елементів договору для того, щоб той міг бути примусово здійснено в судовому порядку.

Отже, не можна не погодитися зі ствердженням, що спеціалізовані переклади, особливо пов'язані з юридичною тематикою, є найважчими. Багато хто помилково вважають, що для успішного перекладу достатньо досконало знати термінологію тієї чи іншої тематики. Але насправді виявляється, що цього замало.

Таким чином, до праці перекладача слід ставитися з повагою, розумінням і терпінням, адже для того, щоб перекласти найпростіший текст, від перекладача потрібні певні зусилля, розумове напруження, іноді навіть натхнення, що само по собі заслуговує на похвалу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов / І. В. Корунець. – Вінниця : Нова книга, 2001. – 459 с.

2. Семантические и прагматические аспекты английского предложения / Под ред. Л. М. Ковалевой. – Иркутск : Новое слово, 1992. – 272 с.

3. www.wikipedia.org/wiki/Юридический_перевод

УДК 378.6.091.279.7:37

Щебликіна Т. А.

Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ АПРОБАЦІЇ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

У статті представлено розроблену й теоретично обґрунтовану в процесі проведення дослідження систему моніторингу навчальних досягнень майбутніх учителів гуманітарних дисциплін, що включає такі структурні компоненти: мету, завдання, зміст, принципи та технологію реалізації, умови ефективного проведення моніторингової діяльності. Аналіз результатів апробації цієї системи моніторингу дав змогу зробити висновок про її ефективність.